

**PLANIRANJE U SAOBRAĆAJU, PRIJEVOZU I KOMUNIKACIJAMA NA TRŽIŠTU KOJE NIJE PROGLAŠENO
OTVORENIM I AKTUELNE EVROPSKE DIREKTIVE**
PLANNING OF TRAFFIC, TRANSPORT AND COMMUNICATIONS MARKET NOT DECLARED OPEN AND THE
CURRENT EUROPEAN DIRECTIVES

Dr. sc. Mustafa Mehanović, KJKP GRAS Sarajevo

Kategorizacija rada: Pregledni naučni rad (Review article)*

UDK656.01(497.6)

658.71:656(497.6)

SAŽETAK: Planiranje u saobraćaju, prijevozu i komunikacijama, kako na makro tako i na mikro nivou, predstavlja ključnu aktivnost za uspješno poslovanje operatera, a samim tim i održivo funkcionisanje odgovarajućeg sektora. U ovom radu sagledana je problematika planiranja u preduzećima koja djeluju na tržištu usluga saobraćaja, prijevoza i komunikacija u uslovima primjene zakonske regulative sa ugrađenim okvirima evropskih direktiva u Bosni i Hercegovini.

KLJUČNE RIJEČI: Planiranje, Saobraćaj, Prijevoz, Komunikacije, Direktiva EU, Plan nabavke, Javne nabavke.

ABSTRACT: Planning of traffic, transport and communications, both at macro and micro level, is a key activity for the successful operation of the operator, and therefore sustainable functioning of that sector.

In this paper, the problems of planning in companies that operate in the market of transport services, transport and communication in terms of the application of the legislation incorporating the framework of the European directive in Bosnia and Herzegovina.

KEY WORDS: Planning, Traffic, Transport, Communications, EU Directive, Procurement Plan, Procurement

UVOD

Planiranje u preduzećima i na sektorskim nivoima u procesu proizvodnje saobraćajnih, prijevoznih i komunikacijskih usluga potrebno je sprovesti sa jasno definisanim zadacima i ciljevima. Zadatak planiranja u preduzećima i sektorima je predviđanje ostvarenja obima i strukture saobraćajnih, prijevoznih i komunikacijskih usluga, prihoda i rashoda za njihovo ostvarenje. Cilj planiranja je da se postave zadaci i uslovi za što racionalnije korištenje svih faktora proizvodnje, da bi se mogli ostvariti što povoljniji poslovni rezultati preduzeća ili sektora. Pored svih aspekata koje plan ima sa stanovišta preduzeća, plan ima i svoje društvene aspekte koji proizilaze iz uloge i značaja koje ima javni saobraćaj, prijevoz i komunikacije u privredi i društvu. Sa stanovišta perioda za koji se plan izrađuje razlikuje se tekuće i perspektivno planiranje. Tekući plan se izrađuje za period od jedne godine i naziva se osnovni godišnji plan. Perspektivni planovi sadrže planiranje obima i strukture saobraćajnih, prijevoznih i komunikacijskih kapaciteta za duži period, tj. 5, 10, 15 i 20 godina. Petogodišnji planovi se još nazivaju srednjoročnim planovima. Realizacija svakog navedenog plana direkto zavisi od realizacije plana nabavki. Koliki je značaj realizacije postupka nabavke moguće je zaključiti na osnovu aktivnosti Evropske unije (EU) u pogledu donošenja direktiva i propisa kojima se daju preporuke i obaveze izrade zakonske regulative u oblasti javnih nabavki roba, usluga i radova. U Bosni i Hercegovini u oblasti saobraćaja, prijevoza i komunikacija evidentno je da postoje problemi u primjeni Zakona o javnim nabavkama proistekli iz propusta u planiranju, ugradnji direktiva EU u zakonsku regulativu i njihovog nerazumijevanja, kao i problemi koji su proistekli iz neusklađenosti propisa u saobraćaju, prijevozu i komunikacijama sa implementiranim direktivama u Zakon o javnim nabavkama BiH iz 2014. godine. Pri svakom navedenom planiranju značajna je uloga inženjera saobraćaja i komunikacija, a u određenim slučajevima i ključna, tako da je potrebna dodatna edukacija po obuhvaćenim pitanjima.

1. PLANIRANJE U SAOBRAĆAJU, PRIJEVOZU I KOMUNIKACIJAMA, ZAKONSKI OKVIRI U BOSNI I HERCEGOVINI

Sadržaj planova u preduzećima i sektoru saobraćaja, prijevoza i komunikacija uslovljen je, između ostalog, zakonskom regulativom.

Sa stanovišta sadržaja tekući (osnovni) plan može se raščlaniti na četiri dijela, odnosno funkcije:

1. Plan usluga i resursa (saobraćaj, prijevoz, komunikacije)
2. Plan kvaliteta
3. Plan prihoda, rashoda i finansijskog rezultata

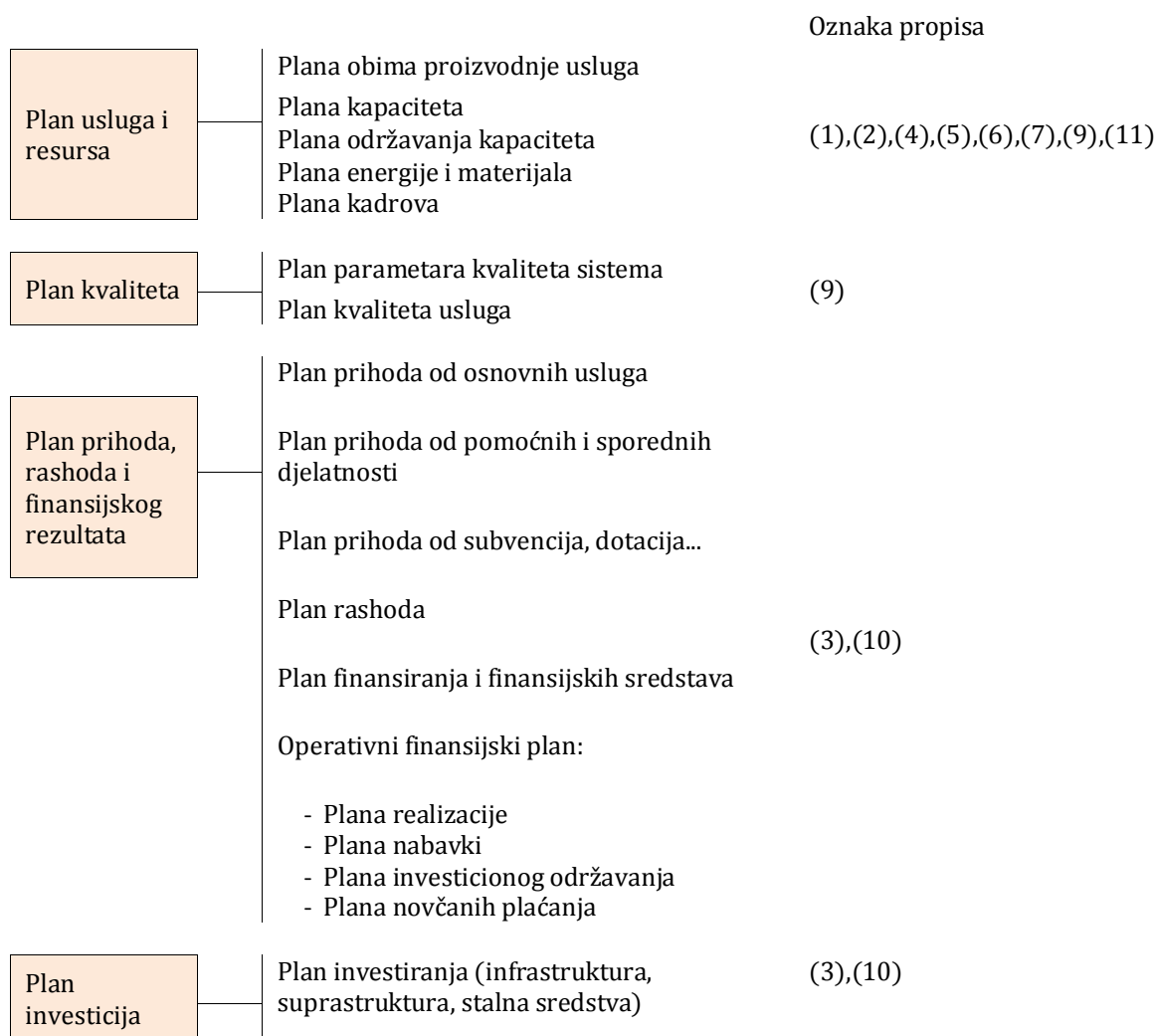
*Priljeno / Received: 13. 05. 2015.

Prihvaćeno/Recenzirano /Accepted/ Reviewed: 19. 05. 2015.

4. Plan investicija.

Pojedini planovi obuhvataju dijelove sa osnovnom zakonskom regulativom, Slika 1.

Slika 1. Sadržaj tekućeg (osnovnog) plana

Značenje oznaka aktuelnih osnovnih propisasa i pripadajućim nižim aktima:

- (1) – Zakon o javnim preduzećima
- (2) – Zakon o privrednim društvima
- (3) – Zakon o javnim nabavkama
- (4) – Zakoni o komunalnim djelatnostima
- (5) – Zakoni o prijevozu
- (6) – Zakon o konkurenciji
- (7) – Zakon o bezbjednosti
- (8) – Standardi
- (9) – Zakon o radu
- (10) – Zakoni o računovodstvu
- (11) – Zakon o komunikacijama

Očigledno je da se planiranje u saobraćaju, prijevozu i komunikacijama sprovodi u okvirima ograničenja propisanih u više zakona, a sve u zavisnosti od značaja usluge kao osnovnog proizvoda.

Prijevoz putnika u gradovima je djelatnost od posebnog značaja za život stanovnika i može se posmatrati kao kapitalno i radno intenzivna djelatnost. Unapređenje procesa planiranja je preduslov za stabilizaciju u poslovanju operatera i poboljšanje kvaliteta usluge prijevoza. Složenost planiranja u ovoj oblasti zahtijeva veći angažman visoko obrazovanih kadrova saobraćajne, prijevozne i komunikacijske struke, te njihovu kontinuiranu edukaciju u skladu sa zahtjevima koji proističu iz direktiva EU. Iz navedenih razloga u nastavku su naglašeni aspekti planiranja u prijevozu putnika.

2.OBAVEZA PLANIRANJA U SKLADU SA ZAKONOM O JAVNIM NABAVKAMA BIH

Obaveza planiranja u procesu proizvodnje usluga javnog prijevoza može se sagledati kroz slijedeća pitanja:

- 1.Da li postoji obaveza donošenja plana potreba za robama, uslugama i radovima?
- 2.Ko je obavezan primjenjivati Zakon o JN BiH (Zakon o javnim nabavkama BiH od 19. 05. 2014. g ?
- 3.Na kojem tržištu usluga prijevoza je obavezno primjenjivati Zakon o JN BiH?

2.1. Obaveza donošenja plana potreba za robama, uslugama i radovima

Riječ „plan“ u važećem Zakonu o JN BiH spominje se u navedenim članovima.Član 9. stav (1) Ugovorno tijelo može u **planu nabavka** odrediti postupke javne nabavke rezervirane samo za kandidate odnosno ponuditelje koji zapošljavaju, u odnosu na ukupan broj zaposlenika, više od 50% osoba s invaliditetom. Član 17. stav (1) Ugovorno tijelo može započeti postupak javne nabavke ako je nabavka predviđena **planom nabavka** ili kada ugovorno tijelo donese posebnu odluku o pokretanju postupka javne nabavke.

Stav 2) Ugovorno tijelo mora objaviti **plan nabavka** čija je vrijednost veća od vrijednosti utvrđenih u članku 14. stavku (1) ovoga Zakona na svojoj internetskoj stranici, i to najkasnije u roku od 60 dana od dana usvajanja budžeta, odnosno finansijskog plana.Stav (3) Ako se ugovor dodjeljuje na razdoblje dulje od jedne godine, obveze koje dospijevaju u slijedećim godinama moraju biti ugovorene u iznosima predviđenim propisima kojima se uređuje izvršenje proračuna ili **financijskog plana** za svaku godinu posebno.Član 37. stav (3) Obavještenje navedeno u stavu (1) tačka c) ovog člana objavljuje se odmah nakon donošenja odluke kojom se odobravaju **planirani** ugovori o radovima ili okvirni sporazumi koje ugovorni organ namjerava dodijeliti.Član 84. stav (3) Ako dio predmeta nabavke **planiran** za obavljanje jedne od djelatnosti podliježe odredbama ovog poglavlja zakona, a drugi dio predmeta nabavke podliježe odredbama poglavlja II. i III. ovog zakona, te ako nije moguće objektivno utvrditi za koju je djelatnost namijenjen pretežni dio predmeta nabavke, onda se postupak javne nabavke provodi u skladu s odredbama poglavlja II. i III. ovog zakona.Član 116. stav(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj ugovorni organ:Tačkar) ako ne donese **plan nabavki** i ne objavi ga na veb-stranici ugovornog organa.

Pod pojmom „ugovorno tijelo“ u prijevozu smatra se preduzeće (operater) koji je obavezan primjenjivati Zakon o JN BiH, a to su Ugovorni organ i Sektorski ugovorni organ.

Zaključak: Preduzeće (operater) koji vrši javni prijevoz i obavezno je primjenjivati Zakon o JN BiH, takođe je obavezno pripremiti i usvojiti plan nabavke.

2.2. Operateri koji su obavezni primjenjivati Zakon o JN BiH

Ukoliko preduzeće (prijevoznik) ima obilježje Ugovornog organa ili Sektorskog ugovornog organa obavezno je, zbog primjenei zakon o JN BiH, donijeti plan nabavke roba, usluga i radova.Zakon o javnim nabavkama BiH od 19.5.2014.g., član 4. i 5., te 81. određuje ko je ovaj zakon obavezan primjenjivati.Član 4. (Ugovorni organ). (1) Ugovorni organ, u smislu ovog zakona, je: a) Svaka institucija vlasti u Bosni i Hercegovini, entitetima, Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, na nivou kantona, grada ili općine (u daljnjem tekstu: institucija vlasti na državnom, entitetskom ili lokalnom nivou);

b) **Pravno lice koje je osnovano za određenu svrhu s ciljem zadovoljavanja potreba od općeg interesa**, a koje **nema industrijski ili komercijalni karakter** i ispunjava najmanje jedan od sljedećih uslova:

- 1) finansirano je, najvećim dijelom, iz javnih sredstava, ili
- 2) nadzor nad upravljanjem vrši ugovorni organ definiran u tač. a) i b) ovog stava, ili
- 3) više od polovine članova skupštine, upravnog ili nadzornog odbora su imenovani ili izabrani predstavnici ugovornih organa iz tač. a) i b) ovog stava;
- c) Asocijacija koju su formirali jedna ili više institucija vlasti ili pravna lica definirani u tač. a) i b) ovog stava.

(2) Ugovorni organi mogu donijeti odluku da zajednički provode postupak javne nabavke ili osnovati centralni nabavni organ. Pravila provođenja zajedničke nabavke i osnivanja centralnog nabavnog organa propisuje podzakonskim aktom Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara BiH).

(3) Agencija donosi pravilnik koji sadrži listu ugovornih organa po kategorijama koji su obavezni primjenjivati ovaj zakon. Svi ugovorni organi, koji su uvršteni u definiciju iz ovog člana, dužni su primjenjivati ovaj zakon i u slučaju kada nisu navedeni na listi ugovornih organa.

Član 5. (Sektorski ugovorni organ).(1) Sektorski ugovorni organ je obveznik primjene ovog zakona ako obavlja djelatnosti u oblasti vodosnabdijevanja, energetike, **prometa** i poštanskih usluga, i to:

a) ugovorni organ iz člana 4. ovog zakona kada nabavlja robu, usluge ili radove za potrebe obavljanja djelatnosti navedenih u čl. 78. do 83. ovog zakona;

b) privredno društvo u kojem ugovorni organ ili više ugovornih organa ima ili može imati neposredan ili posredan prevladavajući utjecaj na osnovu vlasništva, finansijskog udjela ili na osnovu propisa koji vrijede za društvo i koje obavlja jednu ili više djelatnosti navedenih u čl. 78. do 83. ovog zakona, kada nabavlja robu, usluge ili radove za potrebe obavljanja tih djelatnosti. Preovladavajući utjecaj u smislu ove tačke postoji u slučaju kada ugovorni organ direktno ili indirektno:

1) ima natpolovičnu većinu osnovnog kapitala tog privrednog društva; ili

2) ima natpolovičnu većinu glasova koji su povezani s ulozima u tom privrednom društvu; ili

3) može imenovati više od polovine članova uprave, upravnog ili nadzornog odbora tog privrednog društva.

(2) Privredno društvo koje na **osnovu posebnog ili isključivog prava** obavlja jednu ili više djelatnosti navedenih u čl. 78. do 83. ovog zakona i kada nabavlja robu, usluge ili radove za potrebe obavljanja tih djelatnosti, a nije ugovorni organ u smislu ovog zakona ili privredno društvo u smislu stava (1) tačka b) ovog člana, **obveznik je primjene ovog zakona.**

(3) U slučaju da neku od djelatnosti definiranih u ovom članu obavlja više privrednih društava koja nisu obuhvaćena st. (1) i (2) ovog člana, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na zahtjev Agencije, a po zahtjevu odnosnog ugovornog organa, **ocijenit će da li je relevantno tržište za datu djelatnost otvoreno za konkurenciju.** U slučaju da je odlukom Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine to relevantno tržište proglašeno otvorenim za konkurenciju, privredno društvo koje obavlja konkretnu djelatnost nije obavezno primjenjivati ovaj zakon za obavljanje te djelatnosti.

Član 81. (Transportne usluge) (1) Djelatnosti u oblasti transporta, u smislu ovog zakona, su:

a) kada se stavlja na raspolaganje (pružanje) ili upravljanje mrežom za usluge javnog prometa željeznicom, automatiziranim sistemima, tramvajem, autobusom, trolejbusom ili žičarama;

b) mreža na području transporta postoji ako se usluge u prometu obavljaju u skladu s uslovima, npr. za linije, transportne kapacitete, redove vožnje i slično, a koje je utvrdio nadležni organ.

(2) Pružanje **javnih usluga** autobusnog prijevoza nije djelatnost, u smislu odredbi ovog člana, ako i drugi subjekti mogu pružati te usluge općenito ili na određenom geografskom području pod istim uslovom kao i sektorski ugovorni organ.

U Kantonu Sarajevo, a i u drugim kantonima F BiH, postoji pravno lice osnovano za obavljanje djelatnosti prometa putnika (transporta) s ciljem zadovoljavanja potreba od općeg interesa, a koje nema industrijski ili komercijalni karakter, tako da je za njega jasno da mora primjenjivati Zakon o JN. Evidentno je da postoje i prijevoznici koji vrše prijevoz, a nemaju obilježje Javnog preduzeća i da na transportnom tržištu nastupaju kao da je ono proglašeno otvorenim za konkurenciju.

Zaključak: Preduzeća sa obilježjima Ugovornog organa i Sektorskog ugovornog organa, uz određene izuzetke, obavezna su primjenjivati Zakon o JN BiH. Treba imati u vidu da ukoliko je **relevantno tržište** za datu djelatnost **otvoreno za konkurenciju**, privredno društvo koje obavlja konkretnu djelatnost nije obavezno primjenjivati Zakon o JN BiH za obavljanje te djelatnosti.

2.3. Tržište usluga prijevoza u BiH

Zakon o JN BiH od 19. 05.2014. godine pokrenuo je niz pitanja vezanih, ne samo za planiranje nabavki, već i za stanje na tržištu usluga javnog prijevoza putnika u gradskim i prigradskim područjima. Sa tog aspekta potrebno je predstaviti okvire Zakona o JN BiH, Zakona o konkurenciji BiH, zakona o komunalnim djelatnostima pojedinih kantona i gradova kao i zakona o javnim preduzećima entiteta.

2.3.1. Tržište usluga prijevoza, Zakon o JN BiH i Zakon o konkurenciji BiH

Sa aspekta prijevoznika logično je analizirati pitanje postupanja u procesu nabavke dijelova, stalnih sredstava, energenata, usluga, radova i dr. ako postoji Odluka o **otvorenom relevantnom tržištu transporta** putnika (član 5. stav (3)) ZJN BiH. Dakle, definisanje tržišta transportnih usluga je predušlov za ustvrđivanje obaveze operatera za primjenu Zakona o JN BiH iz čega proističu i zadaci u pogledu planiranja roba (dijelova, stalnih sredstava, energenata,...), usluga i radova. Zakonom o JN BiH, između ostalog, članom 5. stav (3) određeno je: „U slučaju da neku od djelatnosti definiranih u ovom članu obavlja više privrednih društava koja nisu obuhvaćena st. (1) i (2) ovog člana, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na zahtjev Agencije, a po zahtjevu odnosnog ugovornog organa, **ocijenit će da li je relevantno tržište za datu djelatnost otvoreno za**

konkurenciju. U slučaju da je odlukom Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine to relevantno tržište proglašeno otvorenim za konkurenciju, privredno društvo koje obavlja konkretnu djelatnost nije obavezno primjenjivati ovaj zakon za obavljanje te djelatnosti“.Prema **Zakonu o konkurenciji BiH, relevantno tržište** transportnih usluga mora zadovoljiti odrednice:

(1) Relevantno tržište, u smislu ovog zakona, određuje se kao tržište određenih proizvoda i/ili usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području.

(2) Relevantno tržište proizvoda i/ili obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajnu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

(3) Relevantno geografsko tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda i/ili usluga pod jednakim ili dovoljno ujednačenim u uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

(4) U određenim slučajevima relevantno geografsko tržište može biti utvrđeno na međunarodnom nivou.

Operater u prijevozu na **relevantnom tržištu** može imati **dominantan položaj**. Dominantan položaj prijevoznika se smatra položaj pri kome:

-Prijevoznik zbog svoje tržišne snage može se ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, također uzimajući u obzir udio tog prijevoznika na relevantnom tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih prijevoznika na tržište.

- Pretpostavlja se da prijevoznik ima dominantan položaj na tržištu roba ili usluga ako na relevantnom tržištu ima udio veći od 40%.

- Pretpostavlja se da više prijevoznika ima dominantan položaj na tržištu ako na relevantnom tržištu dva ili tri prijevoznika imaju zajedno tržišno učešće veće od 60%, ako na relevantnom tržištu četiri ili pet prijevoznika imaju zajedno tržišno učešće veće od 80%.

Konkurencijsko vijeće podzakonskim aktom bliže definiše kriterije i način utvrđivanja relevantnog tržišta kao i kategoriju dominantnog položaja.Zakonom o konkurenciji definisana su **zabranjena konkurencijska djelovanja**. Za operatere u prijevozu putnika izdavaju se sljedeća zabranjena djelovanja:

- Zabranjeni su sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori prijevoznika, kao i odluke i drugi akti prijevoznika (sporazumi) koji za cilj i posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na: a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova; b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja; c) podjelu tržišta ili izvora snabdijevanja; d) primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju; e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom sporazuma.

-Sporazumi zabranjeni u skladu sa prethodnim stavom su ništavni osim ako doprinose unapređenju proizvodnje prijevoznih usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promociji tehničkog i ekonomskog razvoja, pri čemu korisnicima omogućavaju pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi, a koji nameću samo ograničenja neophodna za postizanje ciljeva i ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih prijevoznih usluga.

Zaključak: Na tržištu usluga u javnom gradskom i prigradskom prijevozu putnika u Bosni i Hercegovini ni u jednom slučaju (grad, kanton) nije utvrđeno „**relevantno tržište**“ niti je kao takvo proglašeno „**otvorenim za konkurenciju**“.

Ukoliko relevantno tržište nije proglašeno otvorenim za konkurenciju svi prijevoznici koji vrše prijevoz na tom tržištu obavezni su primjenjivati Zakon o JN BiH.Potrebno je prvo odrediti relevantna tržišta pojedinih usluga prijevoza, a nakon toga sprovesti proceduru utvrđivanja otvorenosti za konkurenciju.Ako se relevantno tržište proglasi otvorenim za konkurenciju svi prijevoznici na tom tržištu nisu obavezni primjenjivati Zakon o JN BiH.Na tržištu usluga prijevoza putnika veoma je važno ispravno utvrditi i uvažavati **dominantan položaj**, a eliminisati njegovu zloupotrebu i **zabranjena konkurencijska djelovanja** prijevoznika.

2.3.2. Tržište usluga prijevoza – relevantnost tržišta, Zakon o javnim preduzećima i Zakon o komunalnim djelatnostima

Prema Zakonu o javni preduzećima Federacije Bosne i Hercegovine: "**Javno preduzeće**, u smislu ovog zakona, jeste pravno lice koje je upisano u sudski registar kao privredno društvo i koje obavlja djelatnost od **javnog društvenog interesa** (energetika, komunikacije, **komunalne djelatnosti**, upravljanje javnim dobrima i druge djelatnosti od javnog društvenog interesa) ili pravno lice definisano kao javno preduzeće posebnim propisom." Javna komunalna poduzeća, a među njima i preduzeća za prijevoz putnika, spadaju u pretežnu nadležnost općina i kantona i o njima se također treba povesti računa u smislu njihove funkcionalnosti, tehničko-tehnološkog nivoa opremljenosti i zakonskog okvira u kojem rade i funkcioniraju. Ova poduzeća prvenstveno su osnovana radi obavljanja djelatnosti od javnog interesa, a ne radi sticanja dobiti. Za preduzeća koja vrše komunalnu uslugu prijevoza putnika u pogledu statusa i osiguranja uslova da javna komunalna poduzeća posluju na ekonomskim principima, potrebno je normativno regulisati metodologiju donošenja i primjene utvrđenih ekonomskih cijena i sprovođenje mehanizama efikasne naplate prijevoznih usluga. Imajući u vidu izneseno za javna preduzeća koja vrše komunalnu uslugu prijevoza potrebno je donijeti propis na nivou Bosne i Hercegovine kojim će se urediti oblast komunalne usluge prijevoza putnika. Prema zakonima o komunalnim djelatnostima **komunalne djelatnosti** su od javnog interesa i obavljaju se kao javne službe. Obavljanje **javnog prijevoza putnika** ovim zakonom se proglašava komunalnom djelatnošću.

Pod pojmom **javnog interesa u komunalnim djelatnostima** podrazumijeva se zadovoljavanje onih potreba urbanog civilizacijskog društva koje su nezamjenjiv uslov života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na određenom području (kanton, grad, općina,..).

Pod pojmom **javne službe** u komunalnim djelatnostima podrazumijevaju se komunalne djelatnosti koje, kao opšte korisne djelatnosti, predstavljaju sistemsku cjelinu organizovanja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organizovanih samostalnih organizacija koje su prihvaćene, podržavane i kontrolisane od strane državne zajednice. Kanton, Grad i općine, u skladu sa utvrđenim nadležnostima, obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem operatera (prijevoznika). Uglavnom su to javna preduzeća komunalnih djelatnosti i privredna društva.

Zakonom o komunalnim djelatnostima definiše se **postupak utvrđivanja cijana usluga** prijevoza. Najčešće postupak je definisan na način:

- Visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davalac komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije;
- Cijena komunalne usluge sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcionisanja komunalnog sistema na koji se odnosi, te troškove nabavke novih stalnih sredstava davaoca komunalne usluge;
- U cijenu komunalne usluge uključena je amortizacija, koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava davaoca komunalne usluge i amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sistema, odnosno dobara u općoj upotrebi;
- Davalac komunalne usluge amortizaciju koristi za obnavljanje stalnih sredstava, a dio amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sistema, odnosno dobara u općoj upotrebi prema programu na koji saglasnost daje Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće u skladu sa nadležnostima;
- Validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalnih usluga utvrđuje neovisno stručno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće, u skladu sa nadležnostima;
- Ukoliko se cijena usluge utvrdi u nižem iznosu od stvarne cijene koštanja, razliku sredstava će nadoknaditi Kanton, Grad, odnosno općina.

Sredstva za finansiranje obavljanja komunalnih djelatnosti obezbjeđuju se u Budžetu Kantona, Grada, odnosno općine samo izuzetno, u slučajevima kada je cijena komunalne usluge utvrđena u nižem iznosu od stvarne cijene koštanja, kada zbog nedostatka sredstava postoji opasnost od prekida redovnog obavljanja komunalnih djelatnosti, a koji može dovesti do trajnijeg nevršenja ili do bitnog odstupanja od programa vršenja komunalnih djelatnosti, a što može dovesti do štetnih posljedica.

Zaključak: Prema zakonu o javnim preduzećima komunalnu djelatnost prijevoz putnika obavlja Javno preduzeće ili privredno društvo registrovano za obavljanje djelatnost od javnog društvenog interesa.

Na osnovu odrednica zakona o komunalnim djelatnostima gradski i prigradski prijevoz putnika je komunalna djelatnost od javnog interesa. Tržište usluga prijevoza, prema kriterijima za utvrđivanje relevantnog tržišta, zbog integralne usluge prijevoza više vidova prijevoza, tarifnog sistema (načela ili principi, tarifna struktura i nivo cijena), sistema karata, sistema naplate prijevoznih usluga na gradskom i

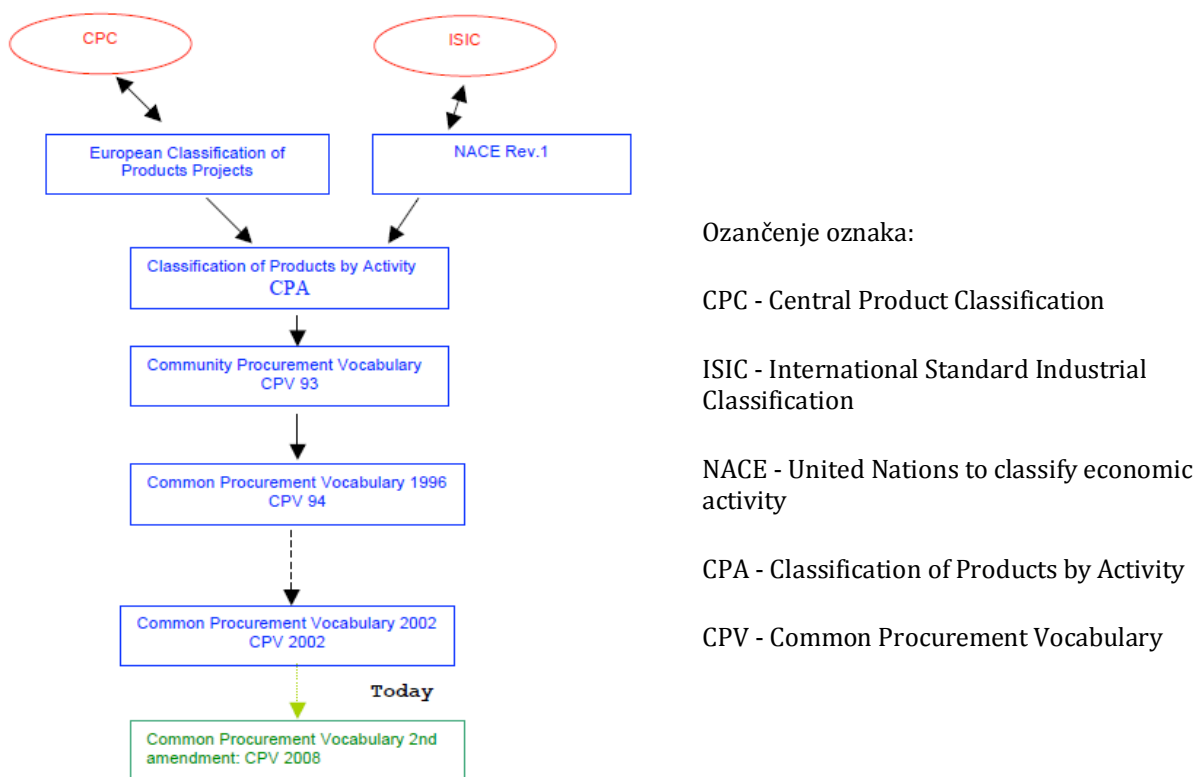

prigradskom području je nedjeljivo tržište (relevantno). Cijene prijevoza su pod kontrolom organa vlasti i formiraju se na principu da prijevoznici ne planiraju posebnu dobit (pozitivna nula), što je veoma bitna odrednica da tržište usluga gradskog i prigradskog prijevoza ne bude proglašeno otvorenim za konkurenciju. Učestalije više prijevoznika na relevantnom tržištu usluga gradskog i prigradskog prijevoza putnika moguće je i prema zakonu o javnim preduzećima i prema zakonu o komunalnim djelatnostima samo pod uslovom da svi prijevoznici primjenjuju Zakon o JN BiH. Osim toga prijevoznici bi trebali biti obavezni primjenjivati odgovarajući zakon o komunalnim djelatnostima. Zakonsku regulativu kojom se reguliše cestovni prijevoz putnika treba, u što kraćem roku, uskladiti sa zakonima o komunalnim djelatnostima.

3. UTJECAJ ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA U BIH I PRIPADAJUĆIH DIREKTIVA EU NA PLANIRANJE POTREBA ZA NABAVKAMA U OBLASTI JAVNOG PRIJEVOZA

U cilju djelotvornije podrške unutarnjem tržištu, Komisija EU potstiče dobavljače i javne naručioce na usvajanje najbolje prakse i korištenje elektroničkih komunikacija i informatičkih tehnologija za pružanje svih relevantnih informacija, kako bi se osiguralo najbolje trošenje novca u javnoj nabavci. Da bi javna nabavka bila transparentnija i učinkovitija, 1993. godine Komisija je izradila zajedničku terminologiju nabavke (Common Procurement Vocabulary) u daljem tekstu CPV ili JRJN – jedinstveni rječnik javnih nabavki. Kratak historijat razvoja kodova u javnim nabavkama dat je na Slici 2.

Slika 2. Historijski pregled razvoja kodova u javnim nabavkama

Korištenje standardnih kodova olakšava sprovedbu oglašavanja pravila i olakšava pristup informacijama, a time se:

- jača transparentnostu javnim nabavkama,
- lakše prepoznaje roba, usluge i/ili radovi koji se objavljuju,
- omogućeno je uspostavljanje informacijskog sistema, za javne nabavke i smanjenje rizika od grešaka, u prevodenju, obavještenja, budući da je CPV, preveden na 22 službena jezika Evropske unije,
- pojednostavljuje izradu obavještenja, a posebno kod opisivanja predmeta ugovoraz ugovorane subjekte,
- pojednostavljuje izradu statistika o javnoj nabavci, budući da je CPV kompatibilan sa trgovinskim monitoringom koji se koristi u svijetu (posebice monitoring od strane Ujedinjenih naroda).

Posljednja dopuna CPV usvojena je Uredbom (EZ) br. 213/2008 i u upotrebi je od 17. 09. 2008. godine. CPV se sastoji od **glavnog rječnika** za definisanje predmeta ugovora te **dodatnog rječnika** za detaljnije kvalitativne informacije. **Glavni rječnik** temelji se na razgranatoj strukturi koja se sastoji od najviše 9 znakova (oznaka od

8 znakova plus znak za provjeru) povezanu s riječima koje opisuju vrstu robe, radova ili usluga koje su predmet nabavke. Strukturu CPV kodova **glavnih izraza** čine oznake odjeljka (divizije), grupe, klase, kategorije i podkategorije, predstavljeno na primjeru.

Division	35000000-4	Oprema i pomoćni proizvodi u prijevozu
Group	35100000-5	Brodovi i plovila
...
Class	35110000-8	Brodovi
Category	35112000-2	Brodovii sličnaplovilazaprijevoz osobaili robe
Subcategory	35112100-3	Putnički brodovi, trajektni brodovi islično, prvenstvenonamijenjeni zaprijevoz osoba
	35112110-6	Trajektni brodovi
	35112180-7	Cruiseizletnički brodovi
	35112200-4	Tankeri
...

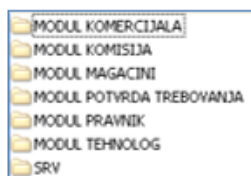
Dotadni rječnik može se koristiti za proširenje opisa predmeta nabavke. Stavke se sastoje od alfanumeričke oznake s odgovarajućim tekstom koji omogućava detaljniji opis u vezi s posebnom vrstom ili odredištem predmeta nabavke. Alfanumerička oznaka sastoji se od:

- prvog nivoa koji čini slovo koje odgovara odsjeku,
- drugog nivoa koji se sastoji od četiri znaka, od kojih prva tri označavaju pododjeljak, a posljednji služi za provjeru.

Zaključak: Plan nabavke roba, usluga i radova u saobraćajnim, prijevoznim i komunikacijskim preduzećima temelji se na planu potreba koji treba u osnovi imati ugrađene CPV kodove.

4. PRIMJER IZRADE PLANA POTREBA ZA ROBAMA, USLUGAMA I RADOVIMA UZ PRIMJENU CPV KODOVA U PREDUZEĆU ZA PRIJEVOZ PUTNIKA

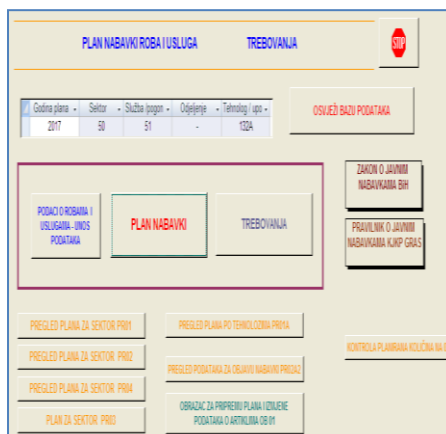
Plan nabavke roba, usluga i radova u preduzećima za prijevoz putnika utemeljen je na planu potreba pripremljenom po pojedinim organizacionim jedinicama preduzeća uz primjenu JRJN (CPV kodova). Kroz softver, namjenski izrađen za planiranje u preduzećima za prijevoz putnika, predstavljen je osnovni tok izrade plana do plana nabavki. Osnovni moduli softvera su predstavljeni na slici 3.

Slika 3. Moduli softvera za planiranje potreba i navaki u preduzeću za prijevoz putnika

Startanje MODULA TEHNOLOG omogućen je unos planiranih količina roba, usluga i radova, unos osnovnih podataka i trebovanja (Sl.4).

U formi PLAN NABAVKI (Sl.5) tehnolog za odabranu godinu i određeni sektor (službu) unosi šifru artikla, količinu i orijentacionu cijenu. U donjem dijelu forme moguće je imati uvid u plan za neku od prethodnih godina.

Slika 4. Početna forma modula za rad tehnologa

The screenshot shows a complex data entry form for procurement planning. It includes a header with 'UNOS PLANA ROBA, USLUGA I RADOVA' and 'SEKTOR AUTOBUSA'. Below the header is a table with columns for 'Sifra robe', 'Planirana nabavka', 'Godina nabavke', 'Iznos', 'Jedinica', 'Služba / pogon', 'Odejenje', 'Godina za koju se planira nabaviti', 'Odgovorna osoba', 'Napomena', 'Planirani datum', and 'Datum odobrenja'. The table contains multiple rows of data for various procurement items.

Slika 5. Forma za unos plana potreba

Nakon unosa plana potreba za robama, uslugama i radovima od strane tehnologa po sektorima i službama u modulu za komercijalnu službu (Sl. 6.) moguće je printati plan nabavke, tendersku dokumentaciju, evidentirati preuzetu dokumentaciju, tok realizacije postupaka nabavke, trebovanja i drugo vezano za komercijalnu službu.

The screenshot displays the 'POSTUPAK NABAVKE' (Procurement Process) module interface. It features a top navigation bar with 'IZLAZ', 'POSTUPAK NABAVKE', 'ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA BiH', 'PRAVILNIK O JAVNIM NABAVKAMA KJKP GRAS', and 'UPUTSTVO'. Below this are search filters for 'Godina plana' (2017), 'Sektor' (60), 'Služba / pogon' (63), 'Odejenje', 'Kontakt osoba / odgovorna osoba' (132A), 'OVJERA POSTUPKA' (2048), and 'Datum objave' (08.03.2015). The main area contains several tabs for navigating through procurement data, such as 'PREGLED PLANA PO TEHNOLOZIJA PRODA1', 'PLAN PO SEKTORIMA I STRUKTURI PRO1C', 'PREGLED PLANA PO SEKTORIMA PRO1B', 'PODACI ZA OBJAVU NABAVKI ODOBRAJANI SEKTOR PRO2A3', 'PREGLED PODATAKA ZA OBJAVU NABAVKI PRO2A', 'PREGLED PODATAKA ZA OBJAVU NABAVKI PRO2A1', 'PREGLED PODATAKA ZA OBJAVU NABAVKI PRO2A2', 'GODIŠNJI TENDER PRO2A3', 'VRIJEDNOSNI RAZREDI PRO2AS', 'TENDER ODOBRAJANI LOTOVA PRO2A3', 'PREGLED LOTOVA PRO2A51', 'PODACI O DOBAVLJAČIMA PR05C', 'TOKU REALIZACIJE LOTOVA PR05C', 'LOTTOVI ZA MOGUĆA TREBOVANJA ZA odabrani sektor i tehnologa', 'LOTTOVI ZA KOJE JE MOGUĆE TR. PROSE', 'PR05F', 'IZVJEŠTAJ O PREUZETIH TENDERIMA ZA GODINU PR05A', 'IZVJEŠTAJ O PREUZETIH TENDERIMA ZA PERIOD PR05B', 'TOK REALIZACIJE TREBOVANJA PR06A', 'UNOS TREBOVANJA', 'DOBAVLJAČI', 'UNOS PODATAKA O PREUZETIM TENDERIMA I DOKUMENTACIJE', 'UNOS TOKA REALIZACIJE LOTOVA', 'UNOS TOKA REALIZACIJE TREBOVANJA', and 'SAGLASNOST ZA TREBOVANJA'.

Slika 6. Početna forma modula za komercijalu

U skladu sa uputstvom za primjenu JRJN – jedinstvenog rječnika javnih nabavki (CPV) u formi na (Sl.7.) unose se podaci o postupku nabavke, datumu pokretanja i završetka postupka, izvoru sredstava i napomena.

The screenshot shows the 'UNOS PODATAKA O LOTOVIMA I NABAVKAMA ZA PLAN SA JRJN' form. It includes a header with 'IZLAZ' and 'UNOS PODATAKA O LOTOVIMA I NABAVKAMA ZA PLAN SA JRJN'. Below the header are filters for 'Početna godina plana' (2015), 'Druga godina', 'Treća godina', 'Četvrta godina', and 'OSVJEŽI'. The main area is a table with columns for 'CPV Kod', 'LOT', and 'Naziv lota'. The table lists various procurement items with their corresponding CPV codes and lot names. On the right side, there are input fields for 'Vrijednost' (09), 'NAFTNI PROIZVODI, GORIVO, ELEKTRIČNA ENERGIJA I OSTALI IZVORI ENERGIJE', 'Godina plana' (2015), and 'Procijenjena vrijednost (KM)'. Below this, there are sections for 'CPV postupak po lotu:' and 'Lot: 2151 | SINTETIČKA MOTORNA ULJA | CPV Kod: 09211100-2'. The 'Lot' section includes fields for 'Početna godina plana nabavke' (2015), 'Vrsta postupka nabavke' (Otvoreni postupak), 'Okvirni datum pokretanja postupka' (20.02.2015), 'Okvirni datum zaključenja ugovora' (29.04.2015), 'Izvor finansiranja' (Prihodi preduzeća), and 'Napomena'.

Slika 7. Forma za unos podataka za usvajanje i objavu plana nabavki na web stranici preduzeća i Agencije za javne nabavke

Kod unosa odgovarajućeg koda JRJN postoje poteškoće oko pronalaska odgovarajućeg koda za konkretnu robu, usluge ili radove. Softver omogućava da za određenu riječ poručite sve kodove u kojima se riječ nalazi, kako kod osnovnih CPV kodova (Sl.8.), tako i kod dodatnih kodova (Sl.9.).

PREGLED CPV OZNAKA			
CPV 2008 oznake			
Odjeljak:	34	34000000-7	OPREMA I POMOĆNI PROIZVODI U PRIJEVOZU
Grupa:	1	34100000-8	MOTORNA VOZILA
Klasa:	2	34120000-4	Motorna vozila za prijevoz 10 ili više osoba
Kategorija:	1	34121000-1	Autobusi i međugradski autobusi
Potkategorija:	100	34121100-2	Autobusi za javni promet
Grupa:	6	34600000-3	ŽELJEZNIČKE I TRAMVAJSKE LOKOMOTIVE I VAGONI I PRIPADAJUĆI DIJELOVI
Klasa:	3	34630000-2	Dijelovi željezničkih ili tramvajskih lokomotiva ili vagoni; oprema za regulaciju željezničkog prometa
Kategorija:	1	34631000-9	Dijelovi lokomotiva ili vagona
Potkategorija:	100	34631100-0	Monoblok kotača
	200	34631200-1	Odstojnici i vučne naprave
	300	34631300-2	Sjedala za vagon
	400	34631400-3	Osovne kotača i kotači i drugi dijelovi lokomotiva ili vagona
Kategorija:	2	34632000-6	Oprema za reguliranje željezničkog prometa
Potkategorija:	100	34632100-7	Mehanička signalizacija
	200	34632200-8	Električna i signalizacijska oprema za željeznice
	300	34632300-9	Električne instalacije za željeznice
Grupa:	9	34900000-6	RAZNA OPREMA ZA PRIJEVOZ I REZERVNI DIJELOVI
Klasa:	2	34920000-2	Oprema za ceste
Kategorija:	3	34923000-3	Oprema za reguliranje cestovnog prometa
Kategorija:	8	34928000-9	Prometna oprema
Potkategorija:	100	34928100-9	Odbojne ograde
	110	34928110-2	Cestovne pregrade
	120	34928120-5	Dijelovi pregrada
	200	34928200-0	Ograde
	210	34928210-3	Drveni stupovi

Slika 8. Pregledosnovnih CPV kodova za određenu riječ „voz”

PREGLED CPV DODATNIH OZNAKA			
CPV 2008 oznake			
Odjeljak:	M	PREOSTALI ATRIBUTI ZA TRANSPORT / RESIDUAL ATTRIBUTES FOR TRANSPORT	
Grupa:	A	ATRIBUTI ZA ODREĐENU VRSTU VOZILA / A ATTRIBUTES FOR DESIGNATED A TYPE OF VEHICLE	
Pododjeljak:	09	MA09-8	Za prijevoz / For transport
	12	MA12-7	Za gradski prijevoz / For urban transport
Grupa:	D	ATRIBUTI ZA POSEBAN PRIJEVOZ / A ATTRIBUTES FOR SPECIAL TRANSPORT	
Pododjeljak:	01	MD01-7	Korištenje vozila-hladnjača / Using refrigerated vehicles
	02	MD02-0	Korištenje vozila-cisterni / Using tanker vehicles
	03	MD03-3	Korištenje vozila prilagođenih rasutom teretu / Using vehicles adapted for bulk goods
	04	MD04-6	Korištenje vozila za prijevoz kontejnera / Using container vehicles
	05	MD05-9	Korištenje vozila za prijevoz pokućstva / Using furniture-removal vehicles
	06	MD06-2	Korištenje utovarnih prikolica / Using loading trailers
	07	MD07-5	Korištenje oklopnog vozila / Using armoured car
Grupa:	E	ATRIBUTI ZA PRIJEVOZA POSEBNIH ROBA / A ATTRIBUTES FOR TRANSPORT SPECIAL GOODS	
Pododjeljak:	01	ME01-8	Suha roba u rasutom stanju / Of dry bulk goods
	02	ME02-1	Prirodnog plina / Of natural gas
	03	ME03-4	Trupala / Of corpse
	04	ME04-7	Umjetničkih predmeta / Of artistic objects
	05	ME05-0	Otrovnih tvari / Of toxic substances

Slika 9. Početna forma modula za rad tehnologa

Konačan plan nabavki za usvajanje i objavu obuhvata planirane količine roba, usluga i radova za odabrani period, a može biti printan po lotovima i po svim stavkama plana (Sl.10.).

PLAN NABAVKI ZA 2015., 2016., 2017. GODINU							
KJKP "GRAS" d.o.o. Sarajevo							
R.br.	Lot	Predmeta nabavke	Šifra JRUJN	Procijenjena vrijednost (KM)	Vrsta postupka	Otvorenje i zaključenje postupka	Izvor finansiranja
133.	228336	ŠIFRA ZA IZJERENJE ULJA		300,00		(po godinama 2015. - 100 KM; 2016. - 100 KM; 2017. - 100 KM)	
134.	228337	KARTER MOTORA		3.390,00		(po godinama 2015. - 678 KM; 2016. - 1356 KM; 2017. - 1356 KM)	
135.	228338	METALNA ČIEV IBERLAUFA		1.788,00		(po godinama 2015. - 596 KM; 2016. - 596 KM; 2017. - 596 KM)	
136.	228339	ELEKTRIČNA DIZNA KOMPLET		3.588,00		(po godinama 2015. - 1196 KM; 2016. - 1196 KM; 2017. - 1196 KM)	
137.	228340	VRHUNSKA MATICA DIZNE 21011M28X1.5I25-045-ZNPHRDF		490,00		(po godinama 2015. - 150 KM; 2016. - 150 KM; 2017. - 150 KM)	
138.	228388	KAPICA VENTILA		828,00		(po godinama 2015. - 276 KM; 2016. - 276 KM; 2017. - 276 KM)	
6.	1129	REZERVNI DIJELOVI ZA AUTOMATSKI MJEŠALNI VOIHI D 0843 D 0843 D 0843	34321000-3	169.422,34	Otvoreni postupak	29.02.2015 - 29.04.2015	Prilohi proizuđea
	1.	211714	HIDRAULIČNO CRUVEVO MJEŠALJA	689,00		(po godinama 2015. - 223,2 KM; 2016. - 223,2 KM; 2017. - 223,2 KM)	
	2.	211812	PRIRUBNICA DIFERENCIJALA	1.281,00		(po godinama 2015. - 427 KM; 2016. - 427 KM; 2017. - 427 KM)	
	3.	213195	INDUKTIVNI DAVIAČ SIGNALA	1.758,00		(po godinama 2015. - 586 KM; 2016. - 586 KM; 2017. - 586 KM)	
	4.	213453	ELEKTRIO MAMNETNI VENTIL MJEŠALJA	1.650,00		(po godinama 2015. - 550 KM; 2016. - 550 KM; 2017. - 550 KM)	
	5.	213550	TASTER ŠALTER MAN	1.911,00		(po godinama 2015. - 637 KM; 2016. - 637 KM; 2017. - 637 KM)	
	6.	214207	LAMELA UNUTRAŠNJA	3.825,00		(po godinama 2015. - 1275 KM; 2016. - 1275 KM; 2017. - 1275 KM)	
	7.	214208	LAMELA UNUTRAŠNJA	2.700,00		(po godinama 2015. - 900 KM; 2016. - 900 KM; 2017. - 900 KM)	
	8.	214209	LAMELA UNUTRAŠNJA	3.300,00		(po godinama 2015. - 1100 KM; 2016. - 1100 KM; 2017. - 1100 KM)	
	9.	214212	LAMELA VANJSKA	2.025,00		(po godinama 2015. - 675 KM; 2016. - 675 KM; 2017. - 675 KM)	
	10.	214213	LAMELA VANJSKA	2.025,00		(po godinama 2015. - 675 KM; 2016. - 675 KM; 2017. - 675 KM)	
	11.	214215	LAMELA VANJSKA	1.350,00		(po godinama 2015. - 450 KM; 2016. - 450 KM; 2017. - 450 KM)	
	12.	214217	LAMELA VANJSKA	1.147,50		(po godinama 2015. - 382,5 KM; 2016. - 382,5 KM; 2017. - 382,5 KM)	
	13.	214219	LAMELA VANJSKA	1.820,00		(po godinama 2015. - 540 KM; 2016. - 540 KM; 2017. - 540 KM)	
	14.	214230	POTISNA FLODA	3.248,00		(po godinama 2015. - 1086 KM; 2016. - 1086 KM; 2017. - 1086 KM)	
	15.	214232	ELASTIČNI ELEMENTI (OPRUGA)	153,00		(po godinama 2015. - 51 KM; 2016. - 51 KM; 2017. - 51 KM)	
	16.	214233	PRISTENI OJUGI	1.260,00		(po godinama 2015. - 420 KM; 2016. - 420 KM; 2017. - 420 KM)	
	17.	214238	NOŠAČ PLANETARA	540,00		(po godinama 2015. - 180 KM; 2016. - 180 KM; 2017. - 180 KM)	
	18.	214237	SET ZAPTIVKI	960,00		(po godinama 2015. - 320 KM; 2016. - 320 KM; 2017. - 320 KM)	
	19.	214292	VOĐICA	630,00		(po godinama 2015. - 210 KM; 2016. - 210 KM; 2017. - 210 KM)	
	20.	214293	PUMPA	4.500,00		(po godinama 2015. - 1500 KM; 2016. - 1500 KM; 2017. - 1500 KM)	
	21.	214294	OSIGURAC	430,00		(po godinama 2015. - 143 KM; 2016. - 143 KM; 2017. - 143 KM)	
	22.	214295	PRISTEN	540,00		(po godinama 2015. - 180 KM; 2016. - 180 KM; 2017. - 180 KM)	
	23.	214296	PODMETAC	180,00		(po godinama 2015. - 60 KM; 2016. - 60 KM; 2017. - 60 KM)	
	24.	214297	PODMETAC	180,00		(po godinama 2015. - 60 KM; 2016. - 60 KM; 2017. - 60 KM)	
	25.	214298	PODMETAC	180,00		(po godinama 2015. - 60 KM; 2016. - 60 KM; 2017. - 60 KM)	
	26.	214299	VANJSKA LAMELA	1.260,00		(po godinama 2015. - 420 KM; 2016. - 420 KM; 2017. - 420 KM)	
	27.	214297	LEŽAJ VOTRILJAJUČI	240,00		(po godinama 2015. - 80 KM; 2016. - 80 KM; 2017. - 80 KM)	
	28.	214297	UNUTRAŠNJA LAMELA	1.080,00		(po godinama 2015. - 360 KM; 2016. - 360 KM; 2017. - 360 KM)	
	29.	214297	VANJSKA LAMELA	1.020,00		(po godinama 2015. - 340 KM; 2016. - 340 KM; 2017. - 340 KM)	

Slika 10. Plan nabavki za određeni period

ZAKLJUČAK

Obaveza primjene zakonske regulative sa ugrađenim okvirima direktiva EU u Bosni i Hercegovini u prvi plan dovodi planiranje potreba za robama, uslugama i radovima u preduzećima u saobraćaju, prijevozu i komunikacijama. Direktive EU ugrađene u Zakon o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine pokreću mnoga pitanja, a prije svega, pitanje neusaglašenosti propisa u oblasti saobraćaja, prijevoza i komunikacija. U izmjenama i dopunama postojećih propisa potrebno je mnogo više konsultovati struku. Zakone donijeti na državnom nivou. Primjenom direktiva EU u planiranju moguće je svesti na minimum nepotrebni odliv novca iz budžeta, eliminisati nelojalnu konkurenciju na tržištu usluga saobraćaja, prijevoza i komunikacija, te postići konkurenciju dobavljača. Troškovi nastali zbog nekvalitetnog planiranja nabavki su višestruki i mogu biti uzrok poremećaja na tržištu usluga sa katastrofalnim posljedicama za operatere, korisnike usluga i društvenu zajednicu. Veoma ozbiljno treba shvatiti i pitanje osposobljenosti stručnjaka iz oblasti saobraćaja, prijevoza i komunikacija za izradu plana potreba i nabavki, te stvarati organizacione uslove za njihovo aktivno uključenje u planiranje u preduzećima i na sektorskom nivou.

CONCLUSION

Obligation to apply legislation incorporating the framework of EU directives in Bosnia and Herzegovina brings up the planning needs for goods, services and works in enterprises in traffic, transport and communications. EU Directive embedded in the Law on Public Procurement of Bosnia and Herzegovina raise many questions, and above all, the issue of incompliance regulations in the field of traffic, transport and communications. The amendments to the existing regulations, it takes a lot more consultation with the profession. Laws adopted on the state level. The application of EU directives in the planning it is possible to minimize the unnecessary outflow of money from the budget, eliminate unfair competition in the market of transport services, transport and communication, and will promote competition suppliers. Costs incurred due to poor quality planning purchases are multiple and can be the cause of disorder in the market services with disastrous consequences for operators, service users and the community. Very seriously needs to understand the issue of qualification of experts in the field of traffic, transport and communications plan for the development of needs and procurement, and create organizational conditions for their active involvement in planning in companies and at sector level.

LITERATURA

1. Padjen, J.: "Osnove prometnog planiranja", Zagreb, 1986.
2. Mahanović, M.: Planiranje ponude usluga u gradskom prometu putnika, Fakultet za saobraćaj i komunikacije Sarajevo, 2011.g.
3. Mehanović, M.: Mreže u saobraćaju i komunikacijama, Fakultet za saobraćaj i komunikacije u Sarajevu, Sarajevo, 2015.
4. DIRECTIVE 2002/21/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services
5. COMMISSION DIRECTIVE 2002/77/EC of 16 September 2002 on competition in the markets for electronic communications networks and services
6. UREDBA KOMISIJE (EZ) br. 2151/2003 od 16.12.2003. kojom se mijenja Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskoga Parlamenta i Vijeća o jedinstvenom rječniku javnih nabavka (CPV)
7. UREDBA KOMISIJE (EZ) br. 2151/2003 od 16.12.2003. kojom se mijenja Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskog Parlamenta i Vijeća o jedinstvenom rječniku javnih nabavka (CPV)
8. Zakon o komunalnim djelatnostima (' Službene novine KS ' broj: 21/05, 31/04)
9. Zakon o javnim poduzećima u FBiH, Sl. novine br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12
10. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“ broj 39/14)
11. Zakonom o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09)
12. Zakon o cestovnom prijevozu u Federaciji BiH («Službene novine Federacije BiH» br. 28/06 i 2/10)
13. www.bihkonk.gov.ba
14. <http://simap.europa.eu>

BIOGRAFIJA

Prof. Dr. Sc. Mustafa Mehanović, Fakultet za saobraćaj i komunikacije Sarajevo; mustafamehanovic@bih.net.ba.
Uposlenik KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo i profesor na Fakultetu za saobraćaj i komunikacije Univerziteta u Sarajevu.

